אוצר החכמה

אמר המחבר

ראיתי להציג פה ביאור האגדות התלויות אשר בש"ס אשר לאו כל מוחא סביל להבינם והם המדברים בחכמות התכונה ובשאר חלקי חכמות הלמודיות· גם בארתי איזו פה בדרך שיבנו בנין הארון של ב"ה בכדי שתהיה ההשתחוי' מכוונת מול ירושלים· וגם אשר כבד ירד מאוד ויתלה בעמקי התכונה והלמודיות· אשר שגה בזה הלבוש והמחשבים אחריו· כפי ידעתי בהקדמתי בכדי למלאות תשוקת המבינים המקשיבים לקולי· וגדולי' וטובי' אשר שאלו מאתי דבר זה· והנני בא לפרש עד מקום שיד שכלתי מגעת בע"ה :

דף ב' במשנה רשב"ג אומר עד עלות השחר כתב הרמב"ם בפ' המשניות ז"ל עמוד השחר הוא האור הנוצץ בפאת מזרח קוד' עלות השמש בכדי שעה ושליש שעה מן השעו' הזמניות וטעם זה קרבת אור השמש מן הקיטורי' העבים העולי' מן הארץ תמיד אשר די עלות אחד ושתים מיל כמו שנתבאר בחכמת הלמודים עכ"ל מפני שרבים התיחסו להבין דברי הרמב"ם האלו· גם בכדי שלא יהיו דבריו כנעלמים מלבות המעיינים השלמים אמרתי לפרשם ולא חשתי לאריכות מעט בזכרון אחת הקדמות מחכמת הלמודית· ידוע בתכונ' שסבת הגורמת היות הלילה היא הסתר גוף השמש והעלמה מעיני יושבי חצי כדור מתחת לארץ והיא אזי מתנועעת בהקף חצי הגלגל השקוע מתחת לארץ ועת היותה מתנועעת ביום ומקפת חצי הגלגל אשר מעל לארץ והקו המדומה המפריש בין חצי הכדור מגלגל הלוך היומי ובין חצי הכדור מגלגל ההלוך הלילי נקרא בפי התוכניים האופק· ומן הידיעות המפורסמות בחכמת המראות· הוא שהאור השמשיי ימצא על ב' פנים אשר שם האחד יקראו בשם אור ישר· ושם השני יקראו בשם אור כפול· ואולם האור הישר ענינו מבואר· והוא כאשר יגיעו כל ניצוצי השמשיים ויפגעו איזה גשם מקשיי שאותו הגשם בשיראה פניו כאשר שבא מן הישר· ועניין אור הכפול הוא לפי שהוכח בטבעיות שכל ניצוצי האור כמו נצוצי השמש וזולתו מן הגופים המאירים· הפוגשים בגשם מקשיי באופן שלא יוכלו לעבור דרך עוביו ולצאת לעבר השני· שאזי נכפלי' וחוזרים אל צד המאיר· ואם בחזירתם יפגשו בגשם כאחר שאותו הגשם הוא מאיר מאור נכפל· וניצוצי הכפילה יהיו על פנים הרבה אשר אין כאן מקומם· ויש לניצוץ הכפילה תנאי לזכרנו במחוך· ודע עוד שטעם היות שכל יושבי ארצנו יוכלו להביט תמונת אור הישר אם לא שגוף השמש נמצא מעל לאופק הרגש והרגע שישקע השמש תחת האופק יסתר מהסתכלות השמש הישר עם כל זה אפשר שיהיה עדיין מן האור הנכפל כל זמן שלא ירחק השמש מן האופק מרחק רב כמו שנבאר והוא בעבור שהניצוץ השמשיי יפגוש באידים העבים העולי' מן הארץ והוא ההבל שלא הנראה ע"לב תמיד מן הארץ עולה למעל' הרבה שיכו ויפזור ויכפול ויגיע לעיני יושבי הארץ· והוא רצוני כפלת הניצוץ נראה לנו כדמות אור והוא עמוד השח'· אמנם שלא תמשוך הפעולה הזאת רק בהיות השמש קרובה לאופק ולא זולת זה· והטעם לכזה יען שכלל גדול אמרו חכמי המראות שזוית הכפיל' שוה לזוית הנפיל'· ביאור הדבר שהנכוחות הנכפלים לא יגיעו לעין כאשר יכפל. השטח מקביל אל גוף השמש שאזי הם חוזרים ביושר כדרך נפילתם ואינם מגיעים עדי העין· אמנם יכפלו אל העין כאשר יבאו הניצוצות על שטח בלתי מקביל לשמש ומפני כן יגיעו אליו בעוקם וכמו כן הם נכפלים בעוקם ואפשר שלא יגביהו הרבה מן הארץ ויוכלו לבא עד אל העין הרואה' ובלבד שתהיה הזוית הזאת מכפלת הניצוץ עם השטח הבלתי מקביל אשר נפל עליו הניצוץ דומה לזוית ההוא מהניצוץ הנכפל עם השטח ג"כ ולא זולת זה והנה נודע בגאמטריא שגוף השמש יותר גדול הרבה מן גוף כדור הארץ ויתחייב מזה שיהיו ניצוצי השמש חופפין את הכדור בעוקם לכן אפשר ויוכל להיות בהיות השמש קרוב אל האופק שיוכל להגיע השמש בנופל באידים להכפל ולרדת עדי הארץ שאזי נופל בעוקם כנ"ל ואולם שיעור המרחק הוא י"ח מעלות ובכולם ירחק השמש מן האופק י"ח מעלות או פחות אפשר שיוכפל הניצוץ ויראה לעינינו האור· דהיות היום והוא עמוד השחר כאשר ביאר החכם המפורס' הגדול יש"ר קנדיא בספר גבורות ה' מדרגה ל"ב· ולהיות שהגלגל ישלים הקפה אחת שלימה בכ"ד שעה והוא ש"ס מעלה יגיע א"כ לשעה אחת הלוך ט"ו מעל' ולשעה ושליש שעה י"ח מעל' וכך הם דברי רבינו הרמב"ם והתבארו דבריו ע"פ חכמת הלמודיות כאור מספיק :

פ' תפלת השחר דף ל ע"א ת"ר וכו' הי' עומד בח"ל יכוון את לבו כנגד א"י· שנא' והתפללו אליך דרך ארצם· בלבוש הלכות סי' צד סעי' ג' אמר ששמע דין זה כתב עוד ז"ל ואנו שמחזירים פנינו למזרח אין כוונתינו לצד זריחת השמש שזה מין המינים אלא לפי שאנו יושבי' במערב של א"י וכשנחזור פנינו למזרח כשאנו מתפללים כנגד א"י וירושלים וק"ק· ודע שכל הארצות האלו אשר אנו מעותדים בהם כולם הם כנגד מערבית צפונית של א"י ולכן מבוני' במערבה של א"י וממנו נאריכות ימים והגלילות יוכיח ע"ז למי שיודע מעט בצורת הכדור לפיכך גם אם לי טוב ויפה בעמשין כ"ה שיחזרו שיעשו הכותל מזרחי והמשופע נוטה קצת לצד דרומית מזרחית ואז בעמוד מכוון נגד א"י וירושלים וק"ק עכ"ל וע"פ הדברים האלו ואמר הדין הזה במשנו כעל ט"ז ובגדל בא"ח סי' צ"ד ואמר בקשם, התחילה מכוונה אבאר שתלוההם, בזה הענין טעות גדול· כתב הט"ז ואמר שלא יתכן וכוון להחזיר פניו· לצד זריחת השמש ממש אם לא יהיה הדרים במערב א"י ממש תחת הכנו שרחבן מן השוה עם רוחב א"י שוה לאותם המדינות הנוטים לצפון צפון והוא שרחבן מן השוה יותר מרוחב א"י הן במשוה יתחייב להטות מעט אל הדרום· ואם לא תקום ולא יהי' אחר כקשת המבי' לאותם הם דרים ע"פי מעקה חכמת הג"יאוגרפיא רצוני מדידת הארץ והכרתם ולכן כבאר שהדרים במערב א"י אחת כהתחיכו לחזור פניה לצד מזרחים ומזרחית· גם לדרים בצפון א"י כזאת עוד תכלי אשר זולת הבנתי שהבין כלל הלבוש שהוא סבר שהענין תלוי בנטיה הצפונית בלבד אמנם האמת הענין תלוי גם במשך המרחק המדינה לצד מערבית או יהי' רוחבם לצד מערב הרבה אף אם תהיה אותה המדינה צפונית עכ"ל פעם יושב בה מוכרחי' לחזור פניהם לצד מזרחית צפונית· וכדי לברר הדין זה על אמתתו אקדים הקדמות הלקוחות מחכמת התכונה ולברר דברי במופתים למודיים כמה שאין ספק בהם בכלל ואין דבריו אלה פה בבלתי שלמים בחכמת הלמודיים וכ"ש עבור מי שאין להם בה מודים ידיעה כלל אמנם דברי עם המעמיקים בחכמת הלמודים· ידוע לבעלי התכונה שנמצא בכדור שבה מיני עגולים בדעיים בזכרים תמיד בדברי התכונה והם המשוה· וקו הפה ישר· והכוכב הראש· והאופק בינה וקני יום והכ' המשוה נחתך עם הקו אופק ישר על זוית נכחה· והמכמ לכחך עם אופק נוטה על זוית נכחה· ואולי הקו ם בכוון עם המשוה גם עם הכוכה על זוית נכבה· ואולם המשוה עם האופק הישר הוא לבדרים· על טבור הארץ שאזי המשוה עובר בנוכח ראשם· ואופקם נקרא אופק ישר· ואמנם הדרים מן המשוה ולצפון יהיה אופקם נוטה מן אופק הישר והעגולה העוברת בנוכח ראשם נקראת עגולת הכוכח וחו הך אופקם על זוית נכבות· וחצי היום היא העגולה הגדולה העוברת מן הצפון אל הדרום אשר כהגיע השמש שמה יהי' חצי היום לבני אותו האופק· והנה נתבאר בהכרח שכל האופקים הנוטים מן האופק ישר לצפון בלבד ולא מן המזרח ולמערב יהי' חצי יום אחד משותף לכולם· וכל האופקים הנחתכים עם אופק הישר בשתי נקודות המזרחית והמערבית רצוני בקצה מזרח וקצה מערב במקו' שהאופק הישר הוא כחתוכים שמה נקראים כל האופקים הנוטים עם המשוה ועם האופק הישר וגם כל העגולים הנכחיים הנסבבים על אותן הנקודות עם המשוה ועם האופק ישר ועם כל האופקים הנוטים· והנה א"כ כל אותם המדינות יהי' להם אורך אחד· שאחשב אורך המדינה רצוני מה שנאמר שאיזה מדינה רחוקה מזולתה מהמדינות באורך יתוער ע"פי קשת מהמשוה הנאמו בין חצי היום של המדינה הזאת ובין חצי היום של מדינה המערבית או המזרחית לה· ורוחב המדינ' רצוני מה שנאמר שאיזו מדינה רח"ק מן זולתה מהמדינות ברוחב יתוער מן קשת חצי היום הנאמו בין המדינ' הסמוכה לה בצפון· והנה כל המדינות אשר להם אורך אחד יהי' להם חצי יום אחד· ואולם המדינות אשר להם רוחב אחד יהי' אעפ"כ לכל אחת כנח אחר : ולכל אחד מהי' ם אשר אפס שכולן נסבבים על נקודה אחת והוא נחקום הקוטבים שלכל המדינות· וידוע ג"כ שהנקודה אשר יחתך עלי' העגול הנכחי לראש של איזו עיר· עם המשוה ועם האופקי' המזרח הוא אמצע המזרח לבני אותה העיר· והנקוד' אשר יחתך עלי' הנכחי של אותה העיר עם המשו' והאופקים במערב הוא אמצע המערב לבני אותה העיר ששם הם נקודת זריחת השמש ושקיעתו ברגע תקופת ניסן ותשרי וזה מפורסם לתוכניים· והכ' רצוני לבאר עתה שהדרים במערב א"י מחשבונים שלהם רוחב אחד עם המשוה עם ארץ ישראל· זולת שלהם האורך יותר מעט מהאורך אשר ירושלים ישנה שאין ספק שנקודת אמצע המזרח אשר להם חשובה מן ירושלים לצד דרום ולכן צריך שיסובו פניהם בהשתחוייה מול הצפון מעט· ויתבאר בתוספת בציורה הזאת כזה עגולה א' ב' ג' ד' דמות עגולת משוה היום· ויהיה נקודת א' קוטב הצפוני של המות רמיות ונקודת י' מקום· ירושלים וזו"ב נדגיה ז"ד חצי היום לתושבי ירושלים· והוכח כראש אשר להם חצי עגולה ב"ז ונקודת ו' אמצע המזרח כ' אמצע המערב ונקודת ד' שיעור רוחב ירושלים מן המשו' ולצפון והוא כפי אשר כתבו בעלי הא' גרו פיאה ל"ב מעלות··

ונכים

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
נצח ישראל ישראל בן משה הלוי מזאמושץ עמוד מס: 105 הודפס ע"י אוצר החכמה

אה"ח 1234567

ונטה נקודת ס' דקות למזרחה ממה מערבית לירושלים ולמרחב דומה לרוחב ירושלים · כמו [illegible] עיר סוסה במדינת ברברי"א שם רוחב' גם כן כמו ההמשך ל"ב מעלות כרוחב ירושלים ואופן אלו שיהיה אלה ג"ז אכא הראש אפ"ס ושוא משוך עם אופיקתי הוי' לירושלי' בנקודת ס' ולפיו שאורך שוכים כפי שבוכ' באוגרפיאה ה"ד מעלו' מן האי שמערב ואורך ירושלים מן המערב ס"ו שהוא ס"ב שוכים מערבים לירושלים ואמנם המזרח אלה ה' ואח' המערב ס' ושני משולש ג"ס הכדורי המשולש זוית ט"ג שתיהן נצבות כל א' מ"ך קשת ג"ס ג"ס כל אחד רביעי א"כ וקו ג"ט היא כשיעור זוית ג"ס וקו ל"ב מעל' כ"ל ומולם קו' ד"ס שהוא מל"ב מעל' שמכ"קס' דמ"י כולו שכתוב ל"ב מעלו ושוא רוחב ירושלי' וא"כ סדר בעי' שוכים אם יתפללו אל זוית השמש לנקודת ס' ולנקודת מ' לא יכוין פניו כנגד ירושלים מקום בנקודת יו"ד אם אם לא שיצפין מעט כי שהדר במערב מ"י צריך שיטה מעט לצפון · וזה מה שרצינו לבאר :

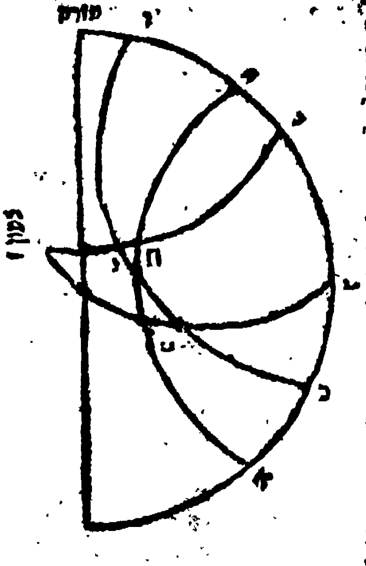

ורצוני לבאר עד שאפשר ויכול להיות גם מצד העיר שיותר צפונ' מירושלים · שבכ"ז הדר שם אם בא לכוין פניו אל ירושלי' שצריך להטות אל הצפון מעט הפך דעת הלבוש הנ"ל · ויתבאר בצורה הזאת · כמוג אלו עגולה א' כ' ב' ד' ז' דמות חצי עגולת המשוה אשר בארץ והקוטב הצפוני ק' ונקודת יו"ד נכח ראש יושבי ירושלים · וקשת ק"ג אשר שיום להם וקשת ב"י ל"ב מעלה רוחב ירושלי' · ואלו העגול' שי"ת נכח ראש לכם ונקודת ש' דמות עיר אשר רחבה מן המשוה ס' מעלות והוא עד"מ עיר טוליד"ו שבמדינות ספרד אשר רחבה ס' מעלות והוא מ"כ יותר צפונה מירושלים · ואמנם ג"כ שאורך ירושלים ס"ז כנ"ל ואורך טוליד"ו יו"ד מעלות והנה ראש של טוליד"ו קשת אלו עגולה ז"ש"כ וב' אמצע המזרח וו' אמצע המערב לשם והנה אופק אלו היום של בני ירושלים בנקודת ש' ואלו היום לטוליד"ו ק"ד והנה קשת ג"ש בהכרח פחות מן קשת ג"י שהוא ל"ב מעלות ולפיכך נקודת ש' מדלי"ם נקודת יו"ד והדר בטוליד"ו צריך שיכוין פניו פאת המזרח שהוא נגד נקודת פ' גם ה' אל הצפון מעט כדי לכוין אל ירושלים בנקודת יו"ד · והמופת ע"ז לפי מה שכתבנו לד"ס שאולת זווית ד"ם שתיהן נצבות · כנ"ל · וקשת ד"ב מ"כ כל אחד רביעית · ומולם זוית ל"מ מעלות לאופור קשת ד"ם פרושב שמן המשוה שהוא כפי גבולה מ' מעלות · והנה כתבאר בכלל שאחר משולשים הם מקיפים הקשתות הנבלים על תוספת אחד כמו שהוא משולש דכ"ם מכאן שם קשת ג"ש שכתיבו שלערך בקשת ד"ג אל בקשת ב"ד כל הנקשת · כן ערך נוגע קשת השתודית ג"ש אל נוגע קשת ד"ם והמופת ע"ז בארתי בספר היסודות אשר חברתי וכבר נזכר ענין זה שם [illegible] כאשר שם שהוא מצות לספרן והנה נטיית [illegible] ירושלים מ"ו ואורך טוליד"ו [illegible] מ"כ קשת ד"ג כ"ו מעלות וקשת ג"כ לפי זה ע"ד מעלה ששם קשת [illegible] ג"ך ל"ג מעלו' שקוץ

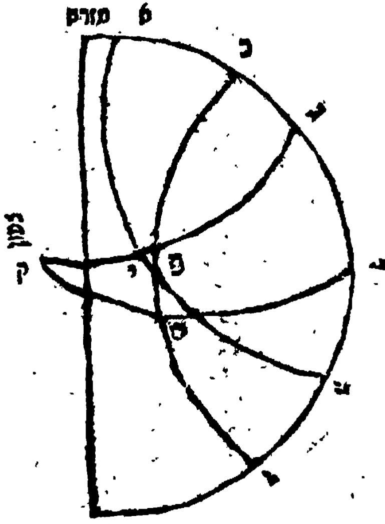

רביע ונקשת ל"ד מעלה שוא כפי הכרם בלוח הנקשים · 55919 : ונוגע ד"ם שהוא מ' מעלה כמבא בלוח הנוגעים · 83909 · ולכן אי אפשר שיהיה קשת ג"ש ל"ב מעלות דומה לקשת ג"י לפי שנוגע ל"ב שיש · 62486 · ואם יהי' ג"ש ול"ב מעלה יהי' א"כ כפי אשר בערך כערך 55919 אל 100000 כל הנקשת · כן ערך 92486 אל 83909 וזה לא יצדק לפי שערך 55909 אל 100000 הוא יותר מערך הקטן. שהרי ערך 62486 אל 83909 הוא כמעט ערך ג' רביעים · וא"כ בהכרח שהנוגע קשת ג"ש יפחות מן · 62486 וגם שקשת ג"ש בהכרח קטן מל"ב מעלה וזה שרצינו לבאר :

דמיון שני לכוון אל עיר באיזה שבמדינות ברסה אשר רחבה מן המשוה מ"ב מעלות ואורכה מן המערב י"ו מעלה ורצוני לבאר שגם בזה המקום צריך הדר שם להסיב פניו אל מזרחית צפונית · ויתבאר בצורה כלורה הזאת ותהיה נקודת ג' מקום העיר שבגרמא וכ"ב רחבה ואד"כ רביעי עגולה מן המשוה וא"ג רביעי עגול' מן הנוכח לאותה העיר וד"ס הוליכה קשת מאופק אלו היום לירושלים · וזוית ד"כ שתיהן נצבות ולהיות שאורך ס' מקום ירושלים ס"ו ואורך ג' י"ב מעלה הכן נראה אורך באיזה כמגרן ש"מ · ואם א"כ קשת ד"ב כ"ד מעלה וקשת א"ד ל"ז מעלה וה' כערך נקשת קשת א"ד אל נקשת השלם כן ערך נוגע ד"ס אל נוגע ב"ג · ונקם נקשת א"ד הוא · 65606 · ונקשת השלם · 100000 · ונוגע ב"ג הוא · 90040 · ויתבאר מפני זה שד"ס פחות מל"ב מעלה שאם היה ל"ב מעל' יהי' ערך 65606 אל 10000 שוה לערך 62486 אל 90040 וזה לא יתכן כי יתחייב שיולידו הכאת הקצוו' מספר דומה להכאת האמצעי' וזה כוה כי אין הרכבת ערכים כמבואר בשער הערך · ואו הכאת 62480 ב 100000 יוליד מספר 6248600000 · והוא מספר יותר גדול מהמספר הוא מהכאת · 65606 · במספר · 90040 · שיוליד מספר 5907164240 · וזה פחות מן שהמספר הנ"ל ובהכרח שקשת ד"ס פחות מל"ב מעלה בכדי שגם נקשת יהיה פחות מן השיעור הנ"ל וא"כ אמצע המזרח שלבני ברסה נוטה מן ירושלי' לדרום והדר בברסה צריך לכוין אל ירושלי' צריך להטות מעט כלפי הצפון · הנולה מכל דברינו שאם נרצה ליסד [illegible] וכ"ס בלימ"ם מדינה בקשה רחבה מן המשוה כמה היא וגם כמה אורכה מן המערב ואורך כמספר מן אורך ס"ו ובקשת קשת מעלות הכשפר עד כ' ובקשת נקשה כמה שוה גם בקשה נוגע קשת ל"ב מעלה גם נוגע קשת רוחב המדינה היות ויש לו השבון ערכי' כמלא מספר שוה כערך לנוגע הרוחב כערך נקשת הרשלים אל נקשת שלם ואם נמלא כמספר הבוא נוסף על נוגע ל"ב מעלה נדע · שיכוין אל מזרח בנטיה אל הדרום מעט ואם יהיה המספר הסוא שוה למספר נוגע ל"ב · נדע שצריך לכוין אל אמצע המזרח ואם המספר הוא נפחת מן נוגע ל"ב נדע בברור שצריך לכוין אל המזרח בנטיה מעט אל הצפון · וכל הדברים הנ"ל מבואר ביאור שאין ספק בו ובלתי אפשר להכחישו בשום פנים והוא מבואר למעמיקים בחכמה אל מודים ביאור זה : ובכסוף. כאילם תמלא כל הלומות גם בספרי אשר כתבתי ·

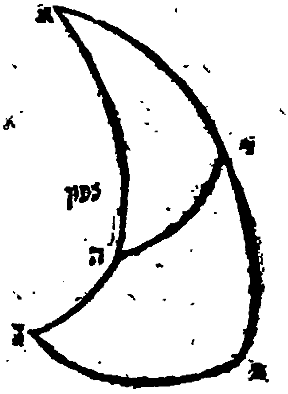

בדף נט ע"א גמרא מאי רעמים רב אמר כרמא תקיפא דבריק בענגא ומתבר גיזא דברדא וכו' עד ומפתב

פרש אמר רבי יעקב [illegible] שפתי שקר הדוברות על צדיק יסוד עולם עתק בוקסם לחז"ל [illegible] מן החכמות הטבעיות · והנה בואו והתבוננו [illegible] איך חז"ל רמזו במלות קצרות הויות המטר וסבתו ותנועת הברק והרעם · כי דברי המחקרים הטבעיים · והכי מקדים [illegible] חכמי הטבע למען דעת כל הארץ כי גם לחכמינו ז"ל היו [illegible] ידיעות בחכמות הטבע · גם אחר שראינו שבקשו חז"ל לדעת סיבת הרעם מדוע א"כ אתנא [illegible] להודיע לבני אדם ג"כ מהותו וסבתו · ד"ה שעלה שבכן המוריק [illegible] כגוף כברא עומד תקיף כמו [illegible] בלתי יודעי בחכמות · אבל הוא מתילד ומתחדש תמיד מן [illegible] בהמצעם גרמים [illegible] וכגילגם ונהפך [illegible] וזה מתהוה באמצעת הגלגלים יען שמהם מרוצת תנועתם [illegible] היסודות [illegible] שמסבבים את בלדמה [illegible] ויעברו כלום בגוף הארץ אל עומקם

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה